

1. Profesní život se zaměřením na péči o uchování tradic oboru

Jiří Růcker se narodil 9.8.1955 v Českém Brodu. Od dětství až dodnes žije v Pečkách na Kolínsku. Jeho matka pocházela z Příbramska z rodiny řezbářů, kam k příbuzným jezdil a kde mohl zblízka poznat a obdivovat jejich řemeslo. Jak přiznává, už v osmi letech si přál stát se také řezbářem. Ale jeho pradědeček, dědeček i otec byli kovorytci, proto i on pokračoval v otcově rodinné tradici a stal se rytcem kovů. Otcův děd totiž založil v roce 1891 „Slévárnu umělecké litiny brň Rokerových“ ve Dvoře Králové, která jim byla v roce 1948 znárodněna. Vzhledem k třídnímu původu proto Jiří Růcker nemohl studovat ani na střední škole. Vyučil se rytcem kovů v poděbradské sklárně a začal pracovat v podniku Tona Pečky, kde ryl razidla. Později pracoval v pražském podniku Safina na formách pro prsteny a medaile. Z vlastní iniciativy postupně zvládl různé speciální techniky od rytí poštovních známek, štočků, forem na mýdla, přes rytí zbraní, mědiryt a oceloryt. Tyto znalosti a dovednosti získával hlavně od starých praktiků z družstva „Umělecká řemesla“, kde byl zaměstnán jako medailér. Po skončení vojenské služby také absolvoval odborný kurz muzejních konzervátorů v Brně.

V roce 1990 Jiří Růcker ze zdravotních důvodů (po úraze) musel opustit profesi kovorytce a začal se zabývat výhradně práci s dřevem, jíž se věnoval už od mládí jako svému koníčku. Začal s řezbou na pažby zbraní, vyřezáváním loutek a betlémů, brzy se však zaměřil na perníkářské formy, které se staly hlavním předmětem jeho zájmu. Začal k nim soustavně shromažďovat všechnu dostupnou dokumentaci, studoval motivy na perníkářských formách v mnoha muzeích (mj. v Berouně, Kolíně, Roztokách, Poděbradech, Salské, Hradci Králové, Říčanech ad.) a stal se členem občanského sdružení pro zachování tradice perníkářských forem.

Podle mého názoru jako etnografky Polabského muzea a dlouholeté vedoucí Polabského národopisného muzea v Přerově nad Labem jde v tomto kraji o výjimečnou osobnost, s níž se znám a spolupracuji nejméně dvacet let. Oceňuji nejen soustavný zájem pana Jiřího Růckera o tento obor rukodělné činnosti ale i šíři jeho znalostí o perníkářském řemesle a starých výrobcích perníkářských forem. Jeho výjimečnost spočívá i v tom, že v minulosti vzhledem k poměrně bohatému zázemí polabského venkova a blízkosti hlavního města se tu tradiční rukodělná výroba v minulosti nikdy příliš nerozvinula a tak je tomu i v současnosti. Tedy ani lidové řezbářství (natož speciální zhotovování perníkářských forem) tu nemá takové kořeny jako v chudších krajích, kde se stávalo často zdrojem obživy. Jsem přesvědčena, když se pak takový místní lidový řezbář najde a je ochoten svou tvorbu předvádět, že je třeba ho podpořit i touto cestou. Mohu potvrdit, že zejména v posledních letech, kdy navštěvuje téměř pravidelně akce v našem Polabském národopisném muzeu, je o jeho činnost mezi našimi návštěvníky zasloužený zájem.

2. Popis technologie a tvarosloví zhotovovaných výrobků

Jiří Rücker se snaží dělat jak přesné repliky starých perníkářských forem, tak vytvářet vlastní originální motivy, k nimž si vybírá předlohy např. ze starých rytin. Vzhledem k celoživotní profesní praxi a jeho upřímnému zájmu o dokonalost jsou jeho výtvořky precizní a řemeslně dobře zvládnuté. Při výrobě perníkářských forem vždy pamatuje na jejich funkčnost, trvanlivost i estetický dojem. Pečlivě si vybírá dřevo, dokonce sleduje, zda je pokáceno ve správné době. Dřevo po rozřezání na fošny a prkna doma suší proložené v přirozeném prostředí a pravidelně je přerovnáva. Podle charakteru motivu formy a stylu vypracování si pak vybere ten správný druh dřeva výhradně tvrdého a to jen listnatých stromů – buku, ořechu, hrušky, jabloně, švestky nebo zimostřázu. Správně vysušené dřevo pak ohobluje, upraví rozměr a vybrousí povrch. Rozlišuje postupy prací na reliéfu formy, neboť jiné jsou jde-li o vlastní námět, jiné u repliku nebo kopie. U vlastní kresby, provedené přímo na dřevu, případně předkreslené na papír je postup jednodušší o to, že se jedná o převedení své představy, zatímco u druhého je třeba pomoci zdlouhavých a pracných postupů a speciálního nářadí převést tvar, hloubky, styl kresby a řezby, k čemuž si často musí vyrobit i příslušná potřebná dlátka. Při zpracovávání má vždy na paměti, že později při pečení perníku mohou způsobit velké rozdíly v reliéfu formy obtíže s rovnoměrným propékáním. Postup zhotovení formy je ten, že půlkulatým dlátem zahloubí hrubý obrys formy, jemnější řezbu pak koriguje pomocí ztracené kresby. Nakonec vypracuje detaily a průběžně si náročnější partie ověřuje kontrolními otisky.

Příloha č. 5 – Písemný souhlas nominovaného

Souhlasím s pořizováním dokumentace ve Strážnici pro dokumentační fond
Národního ústavu lidové kultury.

V Pečkách 29.12. 2014

Jiří Rücker

**3. Ukázka výrobku – perníková forma s motivem „mimina“
s fotodokumentací postupu zhotovení této formy a fotodokumentace ukázek
dalších prací**

4. Informace o schopnosti předávat osvojené profesní znalosti a dovednosti

Své znalosti a zkušenosti předává Jiří Rocker jednak v rámci spolupráce se Střední odbornou školou uměleckořemeslnou v Praze a Střední uměleckoprůmyslovou školou v Turnově, pro jejichž žáky své dílně zajišťuje odbornou praxi a výuku oboru technologie a materiály. Vychoval tak několik učňů a také jako pokračovatele ve svém původním oboru vyučil svého syna. Kromě toho se věnuje práci s nevidomými, pro které připravuje dílny při různých výstavách. Je také zařazen do výchovného programu Muzea v Říčanech pro žáky základních škol, kde je seznamuje s řezbářskými technikami.

Informace o účasti na přehlídkách, výstavách a specializovaných trzích

Od roku 1990, kdy se Jiří Růcker věnuje výhradně řezbářství, začal předvádět svou techniku výroby i výrobky při všech příležitostech, které se mu naskytly. V té době začala i soustavná spolupráce se skanzeny v Kouřimi a v Přerově nad Labem, kde mohl během let několikrát své práce vystavit v autorských výstavách a příležitostně se účastnit jejich předváděcích aktivit. Kromě toho se účastní národopisných akcí v dalších muzeích – vedle Poděbrad v Roztokách, Říčanech, České Lípě, Kolíně a také v jiných skanzenech – v Zubrniciích, v Rožnově pod Radhoštěm a na Veselém Kopci. Obdobných akcí se zúčastnil i v polském skanzenu v Opole. Středočeský kraj pak reprezentoval na několika společných akcích EU v Německu a Rakousku. V letošním roce se zúčastnil také perníkářské výstavy v prostorách Senátu ČR. Jiřího Rockera příležitostně provází i jeho manželka, která doplňuje řezbářské předvádění praktickou ukázkou výroby vtlačovaného perníku. Své výrobky také při předváděcích akcích prodává.

K předvádění své řezbářské činnosti upravil i svou dílnu v přístavbě vlastního rodinného domku v Pečkách, v níž má vystaveny i hotové výrobky. O svých aktivitách a poznatcích si vede soustavnou dokumentaci s tím, že by je jednou rád vydal knižně. V roce 2013 mu byl udělen titul „Mistr tradiční rukodělné výroby v oboru řezbářství – perníkářské formy“.